

ELL-i tegevussuunad aastateks 2006–2009

SISSEJUHATUS

“Eesti Linnade Liidu tegevussuunad aastateks 2006 – 2009” on liidu põhikirja mõttest ja liikmete põhihuvide täitmise eemärgist lähtuv raamdokument, mis kinnitatakse Linnade Päeva poolt, pidades silmas ajaperioodi kuni järgmiste kohalike valimisteni.

Tegevussuunad on aluseks Linnade Liidu iga-aastaste tegevuskavade koostamisele. Samuti üksikasjalike ettepanekute esitamise aluseks riigi eelarvestrateegia ja teiste oluliste strateegiadokumentide osas ning järgnevate aastate eelarveläbirääkimiste protsessis. Tegevussuunad sisaldavad üldisi suundi ja põhimõtteid kohalike omavalitsuste avalike teenuste ja tulubaasi, kohalike omavalitsuste õigusliku kaitse ja seadusloome, kohalike omavalitsuste informeerituse tagamise, koostöö- ja teabevõrgustike arendamise, kohalike omavalitsuste ametnike koolituse, välissuhete, liidu büroo osas.

ÜLDINE TAUST

Eesti on alates 1. maist 2004 Euroopa Liidu täieõiguslik liige. Liitumisjärgne periood on olnud Eestile edukas, majanduskasv on 7–8 protsenti aastas. Majandusanalüütikud ennustavad kasvuperioodi jätkumist, samas hoiatatakse “ülekuumenemise ohu” eest. Edukas majandusareng ei kajastu aga otseselt kohalike omavalitsuste tulubaasis. Negatiivseks tendentsiks on jätkuvalt madal sündivus, rahvastiku vananemine ja ränne, mis otseselt mõjutab kohalike omavalitsuste jätkusuutliku arengu võimalusi.

Riigi sisepoliitikas seisavad ees 2006. aasta sügisel presidendi valimised ja 2007. aasta kevadel parlamendivalimised. Sisepoliitiline olukord pakub häid võimalusi konstruktivseks dialoogiks erakondadega kohalike omavalitsuste huvide kaitsmiseks ning nende sotsiaal-majandusliku olukorra parandamiseks.

2006. aasta 1. jaanuari seisuga on Eestis 227 kohalikku omavalitsust, kellest Eesti Linnade Liidu koosseisu kuuluvad 15. veebruari 2006. aasta seisuga 46 linna/valda/alevit. Liidu liikmete haldusterritooriumidel elab 958 114 inimest, mis moodustab 70 % Eesti elanikkonnast.

Eestis on kaks üleriigilist kohalike omavalitsuste liitu – Eesti Linnade Liit ja Eesti Maaomavalitsuste Liit. Kohaliku omavalitsuse üksuste üleriigilised liidud võtavad aktiivselt osa avaliku sektori tegevustingimuste kujundamisest, sealhulgas õigusloomest; riigieelarve ja kohaliku eelarve vahekorra läbirääkimistest, s.h olemuslikult omavalitsuslike funktsioonide üleandmise küsimustes; sotsiaal-, tervishoiu, hariduse ja teistes kohalike elutingimusi mõjutavates valdkondades omavalitsuspoliitika väljatöötamisest.

Kohalikud omavalitsused on lülitunud üle-euroopalistesse koostöö võrgustikesse; avanud omavalitsusliitude Brüsseli esinduse; korraldatakse suhteid Euroopa Liidu ja Euroopa

Nõukoguga; ollakse tihedais sidemeis rahvusvaheliste organisatsioonide ja teiste riikide omavalitsusliitudega.

VISIOON 2009

Eesti Linnade Liit kui linnasid ja valdasid ühendav üleriigiline kohalike omavalitsuste ühishuve esindav ja kaitsev organisatsioon on tugev ja konstruktiivne koostööpartner põhiseaduslikele institutsioonidele, valitsusasutustele, kolmandale sektorile ja teistele organisatsioonidele.

MISSIOON

Kohalike omavalitsuste arengu toetamine ja nende ühishuvide kaitsmine, liikmete koostöö edendamine, toetamine ja korraldamine, liikmetele seadusega pandud ülesannete paremaks täitmiseks võimaluste loomine.

EESMÄRGID

- liikmete ühishuvide esindamine ja kaitsmine lähtudes Eesti Vabariigi põhiseadusest, seadustest ja Euroopa kohaliku omavalitsuste harta põhimõtetest
- omavalitsusliku haldussüsteemi arengule kaasaaitamine, s.h liidu professionaalse kompetentsi tugevdamine
- liikmete ühishuvide esindamine rahvusvahelistes organisatsioonides
- väliskoostöö ja sõprussidemete arendamine
- liikmetevahelise koostöö korraldamine ja ühisprojektide koordineerimine
- omavalitsusametnike nõustamine ning teadmiste ja ametioskuste täiendamine
- uuringud ja arendusalane tegevus

TEGEVUSSUUNAD 2006–2009

I Kohalike omavalitsuste poolt tagatavad avalikud teenused ja tulubaas

Rakendada alljärgnevat tegevusi kohalike omavalitsusüksuste poolt osutatavate avalike teenuste mahu ja kvaliteedi ning nende osutamiseks vajaliku infrastruktuuri taseme tagamiseks, et kindlustada omavalitsusüksustele seadustega pandud ülesannete täitmiseks stabiilne, õiguslike regulatsioonide alusel kujunev tulubaas, mis tagaks ka vajalikud vahendid kohalikuks arenguks vajalike investeeringute teostamiseks:

Kohalike omavalitsuste olemasolevate ülesannete osas

1. Taotleda kohalike omavalitsusüksuste poolt osutatavate avalike teenuste kaardistamist, teenuste mahu- ja kvaliteedistandardite ning kulupõhise mudeli väljatöötamist nende maksumuse hindamiseks, eesmärgiga tagada optimaalne vahendite jaotus keskvalitsuse ja omavalitsusüksuste vahel.

2. Jätkata Vabariigi Valitsusega läbirääkimisi kohalike omavalitsuste eelarvetesse laekuva üksikisiku tulumaksu osa suurendamiseks, tagamaks õiglane tulude jaotus keskvalitsuse ja omavalitsusüksuste vahel.

3. Taotleda omavalitsusüksuste poolt osutatavate avalike teenuste osutamiseks vajaliku infrastruktuuri olemi tagamiseks, põhivara kulumi korvamiseks ja kohalikuks arenguks vajalike investeeringute katmiseks ühtse metoodika väljatöötamist ning eeltoodud kulude katteks vajalike vahendite lisamist omavalitsusüksuste tulubaasi.

4. Taotleda teehoiu vahendite kulupõhiste jaotuspõhimõtete väljatöötamist, eesmärgiga tagada nimetatud vahendite õiglane, sealjuures ka liiklusintensiivsust arvestav jaotus riigiteede, vallateede ja linnatänavate vahel, kindlustamaks eriliigiliste ja eri omandis olevate teede ja tänavate vastavus teeseadusest tulenevatele nõuetele.

5. Taotleda linnu läbivate riigimaanteedeha rahastamise põhimõtete kindlaks määramist.

6. Taotleda kohalike omavalitsuste investeeringuvajaduste katmiseks kaasatavate Euroopa Liidu struktuurivahendite mahu suurendamist.

7. Taotleda põhimõtte järgimist, mille kohaselt keskvalitsuse ja omavalitsusüksuste funktsioonide jaotuse samaks jäädes ei vähene järgnevatel perioodidel ka omavalitsusüksuste tulude osakaal valitsussektori siseselt.

8. Taotleda läbirääkimistel Vabariigi Valitsusega tasandusfondi arvestusmetoodika ja jaotusvalemi kaasajastamist.

9. Taotleda ühistranspordiseadusest tulenevate riigipoolsete sõidusoodustuste kompenseerimist kohalikele omavalitsustele.

10. Taotleda läbirääkimistel Vabariigi Valitsusega Kohalike maksude seaduse läbivaatamist, tuginedes Euroopa Kohalike ja Regionaalsete Omavalitsuste Kongressi soovitusel esitatud põhimõtetele.

Kohalikele omavalitsustele lisanduvate ülesannete osas

11. Lähtuda läbirääkimistel Vabariigi Valitsusega põhimõttest, et keskvalitsuse funktsioonide üleandmisel omavalitsusüksustele peavad omavalitsusüksuste tulubaasi üleantavad vahendid olema kooskõlas ülesannete täitmiseks tegelikult vajalike vahenditega.

Kohalike omavalitsuste eelarveperspektiivi osas

12. Osaleda aktiivse partnerina riigi eelarvestrateegia dokumentide ja Euroopa Liidu struktuurifondide vahendite kasutamise kavandamisel perioodiks 2007–2013.

13. Taotleda, et riigi eelarvestrateegias kajastatakse kohalike omavalitsuste tulubaasiga seonduv informatsioon ning tuuakse välja ministeeriumide haldusalade raames riigieelarvest kohalikele eelarvetele suunatavate vahendite mahud, et tagada omavalitsustele eelarvete planeerimisel täiendav stabiilsus.

II Maade munitsipaliseerimine

1. Taotleda Vabariigi Valitsuselt riigi maapoliitika põhimõtete selget defineerimist, sealhulgas riigi maareservi suuruse kindlaksmääramist ning omavalitsustele seadusega pandud ülesannete täitmiseks ja arengu tagamiseks vajaliku maa munitsipaliseerimise küsimuse lahendamist.

2. Pidada jätkuvalt oluliseks põhimõtet, et reformimata riigimaa, mis ei pea kuuluma riigi maareservi, peaks olema kohaliku omavalitsuse omandis.

3. Taotleda, et reformimata riigimaade osas tagab omaniku kohustuste täitmise Keskkonnaministeerium.

4. Taotleda, et kõik infrastruktuuride rajamiseks vajalikud eraomanikelt omandatavad maad kompenseeritaks riigi maareservi arvelt.

III Kohalike omavalitsuste õiguslik kaitse ja seadusloome

1. Jätkata e-Õiguse vahendusel õigusaktide eelnõude menetluse protsessis kohalike omavalitsuste huvide õiguslikku kaitset. Vajadusel pöörduda probleemide lahendamiseks Vabariigi Valitsuse, Riigikogu komisjonide, Õiguskantsleri või Vabariigi Presidendi poole.

2. Taotleda liidu esindajate kaasamist eelnõude kontseptsiooni aruteludele kohaliku omavalitsuse tegevust või kohalikku elu reguleerivate olulisemate õigusaktide eelnõude osas.

3. Hoida tähelepanu all kohalike omavalitsusi puudutavate struktuurifondide vahendite jaotuse ja kasutuselevõtu tingimusi reguleerivate õigusaktide väljatöötamist.

4. Taotleda kohaliku omavalitsuse seaduse eelnõu väljatöötamist, mille raames sätestatakse ka Tallinna kui pealinna eristaatus ja tagatakse suuremate omavalitsuste otsustusprotsessi piisav paindlikkus.

IV Kohalike omavalitsuste informeerituse tagamine. ELL-i tegevuse tutvustamine

1. Informeerida liidu taotlustest, seisukohtadest ja tegevustest avalikkust ja liidu liikmeid. Tagada liidu üldiseid eesmärgi toetav järjepidev meediasuhtlus.

2. Vahendada liidu liikmetele infot ELL-i kodulehe <http://www.ell.ee> ja portaali <http://portaal.ell.ee> tehniliste võimaluste baasil. Hoida liidu veebikeskkondasid kaasaja tehniliste nõuete tasemel.

3. Arendada kohaliku omavalitsuse teemalist elektroonset andmebaasi.
4. Korraldada liidu tutvustamise ja ajaloo seisukohalt oluliste teabekandjate väljaandmist.
5. Arendada liidu korporatiivset ja visuaalset identiteeti.

V Koostöö- ja teabevõrgustike arendamine

1. Kasutada aktiivselt ja tulemuslikult koostöövõrgustikes osalemise võimalusi.
2. Soodustada valdkondlike koostöövõrgustike teket.
3. Arendada teabevahetust ja koostööd erialaliitude, ühingute ja seltsidega nii Eestis kui välismaal eesmärgiga parendada elukeskkonna kvaliteeti ja oskusi ning võimalusi selle seireks kohalikes omavalitsustes.
4. Osaleda e-riigi alaste uuringute ja rakenduste ettevalmistamises ja elluviimises.

VI Kohalike omavalitsuste ametnike koolitus

1. Teavitada liidu liikmeid koolituspakkumistest ja koolituse rahastamise võimalustest.
2. Laiendada ELL büroo ja liidu liikmete osalust ühiste projektitaotluste esitamisel koolitusprogrammide rahastamiseks.
3. Korraldada kohalike omavalitsuste ametnike koolitusvajaduste perioodiline kaardistamine.

VII Välissuhted

1. Osaleda Regioonide Komitee, Euroopa Nõukogu Kohalike ja Regionaalsete Omavalitsuste Kongressi, Euroopa Kohalike ja Regionaalsete Omavalitsuste Nõukogu töös.
2. Osaleda Euroopa Liidu naabruspoliitika elluviimisel.
3. Jätkata Eesti üleriigiliste omavalitsusliitude Brüsseli esinduse väljaarendamist.
4. Osaleda rahvusvaheliste organisatsioonide töös, koostöövõrgustikes, programmides ja projektides.
5. Teha koostööd teiste riikide üleriigiliste omavalitsusliitudega.
6. Osaleda Eesti arengukoostöö ja humanitaarabi programmis.
7. Toetada Tallinna linna initsiatiivi Euroopa roheline pealinna tiitli sisseseadmiseks.

VIII Eesti Linnade Liidu büroo

1. Tagada ELL büroo tegevuse professionaalsus ja asjatundlikkus.
2. Arendada ELL büroo võimekust vastavuses Linnade Päeva, ELL volikogu ja juhatuse poolt püstitatud eesmärkide realiseerimise ja ülesannete täitmise vajadustega.
3. Asetada büroo tegevuses rõhud senisest enam analüüside ja nendele tuginevate materjalide ettevalmistamisele ning liikmete operatiivsele informeerimisele kohalikke omavalitsusi puudutavates küsimustes.
4. Seisukohad kohalikke omavalitsusi puudutavate eelnõude osas valmistada ette kooskõlas liidu liikmete ettepanekutega ning Linnade Päeva, volikogu ja juhatuse otsustega.

Kinnitatud 15. veebruaril 2006 Linnade Päeva otsusega

Üleriigiliste omavalitsusliitude teised strateegilised dokumendid
<http://portaal.ell.ee/7207>